

DOI: <https://doi.org/10.15407/bv2025.01.014>

УДК: 35:340

Алла Гребенюк,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8703-3432>,

кандидат філологічних наук, провідний науковий співробітник,

науково-організаційний центр,

Національна академія Служби безпеки України (м. Київ, Україна)

вул. М. Максимовича, 22, м. Київ, 03066, Україна

e-mail: ratel6969@meta.ua

Роль документаційних систем у протидії інформаційній агресії

Цитування: Гребенюк А. Роль документаційних систем у протидії інформаційній агресії. *Бібліотечний вісник*. 2025. №1. С. 14–22.

Мета статті – визначити роль документаційних систем у протидії інформаційній агресії. **Методологія дослідження** поєднує аналітико-синтетичне перетворення інформації, методи теоретичного та емпіричного дослідження. **Наукова новизна.** Вперше проаналізовано положення щодо сутності документаційних систем та інформаційної агресії у їх співвідношенні та запропоновано їх дефініції. Визначені загальні та системотворні ролі, які визначають ефективність структурно-виконавчого механізму будь-якої документаційної системи в цілому та у протидії інформаційній агресії: комунікативно-об'єднувальну та кумулятивно-засобоутворювальну. Обґрунтовано розподіл спеціальних ролей документаційних систем на рівнях: управлінської/регулятивної – на рівні протидії кібератакам, знищенню, викраденню, несанкціонованому проникненню; пізнавальної/когнітивної, культурно-правової, ролі історичного джерела – у протидії дезінформації, пропаганді, психологічним операціям. **Висновки.** Доведено, що документаційні системи завдяки своїм функціям відіграють важливу роль у протидії інформаційній агресії та забезпеченні інформаційної безпеки, протидіючи: негативним наслідкам застосування інформаційних технологій, несанкціонованому розповсюдженню, використанню і порушенню цілісності, конфіденційності та доступності інформації; неповноті, невчасності та невірогідності інформації, що використовується, негативному інформаційному впливові.

К л ю ч о в і с л о в а: документаційна система, інформаційна агресія, інформаційна сфера, соціальні комунікації, стратегічні комунікації, роль документаційної системи, місце документаційної системи.

Актуальність теми дослідження. Інформаційна сфера у сучасній війні стала важливим операційним (бойовим) простором, який не обмежується фізичними (матеріальними) параметрами. Представники країни-агресора прямо заявляють про стирання відмінностей між станом війни та миру у воєнних протистояннях сьогодення. На цьому тлі співвідношення невійськових та військових заходів складається за розподілу 4 : 1, відповідно, а акцент методів протиборства зміщається у бік широкого застосування серед іншого й інформаційних заходів [5].

З розвитком технологій та цифровізацією суспільств ця сфера стала унікальним полем бою, яке не має фронтів та здатне вражати комунікаційні системи (далі КС) на значних відстанях, не маючи часових обмежень. КС зайняли місце об'єктів інформаційної агресії (далі ІА) нарівні з живою силою, матеріально-технічним забезпеченням, критичною інфраструктурою тощо.

Частиною цих систем виступають документальні системи (далі ДС), які одночасно є як об'єктом посягань, так і засобом протидії ІА. З огляду на викладене, актуалізується питання визначення їх ролі у цій протидії, що дасть змогу у подальшому виділити недоліки їх використання та запропонувати шляхи удосконалення цього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Документознавча наука перебуває у полі зору багатьох науковців: В. Бесчасного, Т. Дяківа, К. Кислюка, С. Кулешова, Н. Кушнарєнко, О. Мердової, І. Тетарчука та інших. У своїх працях у межах обраних ними предметів дослідження вони розглянули окремі аспекти функціонування документальних систем, систем документації тощо. Проте, питання розвитку ДС в контексті інформаційного протиборства, місця цієї системи в умовах інформаційної агресії наразі не було у вивченні.

Сутність агресії, агресивної війни досліджували В. Денисов, А. Лященко, інформаційних війн – В. Мирний, А. Мороз, І. Жаровська, Н. Ортинська, В. Пилипчук, Р. Пилипчук, І. Дзюба, А. Жуковський, М. Железняк та інші.

Підтверджуючи факт існування інформаційного складника в акті агресії, на перше місце, поряд з розвідувальним, диверсійним впливом, застосуванням регулярних частин та високоточної зброї для бойових дій, обмеженим використанням тактичної ядерної зброї, експерти Центру глобалістики «Стратегія ХХІ» ставлять інформаційно-психологічні впливи. Вони фактично поєднують пропагандистські засоби з агресією, вважають їх невіддільними частинами, запропонувавши увести у широкий вжиток нові терміни «агресія гібридного типу», «гібридна агресія» чи «гібресія» [2].

Тієї ж думки притримуються Д. Тимчук, Ю. Карін, К. Машовець, В. Гусаров, які локалізують серед інструментів арсеналу країни, яка застосувала акт агресії, інформаційно-пропагандистський вплив [3].

Мета статті. З огляду на це **метою** цієї публікації обрано визначення ролі документальних систем у протидії інформаційній агресії.

Виклад основного матеріалу. Для того, щоб зрозуміти роль документальної системи, слід сформулювати його визначення.

Найперше, необхідно наголосити на очевидності зв'язку документальних систем з інформаційною сферою, яка виступає об'єктом інформаційної агресії, зважаючи на визначення ДС, вміщені у ДСТУ 4423-1:2005 «Інформація та документація та Словнику-довіднику термінів і понять «Документознавство» авторства Г. Швецової-Водки. Так, відповідно до цих джерел *документаційна система* – це *інформаційна система, яка містить службові документи, керує документальними процесами та забезпечує доступ до службових документів у часі* [8; 19].

Відтак, документальна система – це *вид інформаційної системи, яка, згідно з ДСТУ 2392-94 «Інформація та документація. Базові поняття», – це комунікаційна система, яка забезпечує збирання, пошук, оброблення та пересилання інформації* [7].

Своєю чергою, у розумінні комунікаційної системи як родового явища допоможуть попередні результати наших наукових пошуків, які дають змогу сформулювати визначення *комунікативної системи* правової сфери як *форми*

організації суб'єктів права, які взаємодіють шляхом обміну правовою інформацією за допомогою наукового, офіційно-ділового, публіцистичного, епістолярного функціонально-стильових механізмів та комунікативних якостей правильності, ясності, точності, стислості, доцільності, логічності, чистоти, лаконічності, у якій документознавчий аспект відіграє визначальну роль [4].

Також зауважимо, що згідно із Законом України «Про інформацію» інформація розподіляється на документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі [13], тобто фактично на документальну та усну. Отже, межі ДС окреслюються саме документальною інформацією – соціальною інформацією, що передається за допомогою документа, коли документ слугує за канал інформації [19, с. 60].

Таким чином, *документаційна система* – це вид інформаційно-комунікаційної системи, у межах якого за допомогою документів відбувається збирання й накопичення документованих відомостей (документальної інформації) про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі, управління їх обігом, обміном та наданням доступу, а також їх пошук, оброблення та пересилання.

Як частина інформаційної сфери ДС постає об'єктом інформаційної агресії. Проте, з'ясуємо, що у міжнародному праві вироблене визначення лише для військової агресії – це застосування збройної сили державою (групою держав) проти суверенітету, територіальної цілісності, політичної незалежності іншої держави або народу (нації), несумісне зі Статутом ООН [6].

Як бачимо, у цьому визначенні наявні положення, що стосуються ведення війни суто силовими методами, але відсутні будь-які згадки про інформаційний складник агресії. Цієї ж думки притримується А. Лященко, яка пропонує називати згадану нами агресію агресивною війною, урівноважуючи обидва терміни: «військова агресія» та «агресивна війна» [10].

Про це ж йдеться і в Статуті ООН, де діями в межах військової агресії передбачені: напад збройними силами; застосування зброї та бомбардування; блокада портів чи берегів держави збройними силами; засилання озброєних банд, груп, нерегулярних сил чи найманців, які застосовують силу вторгнення, окупація, анексія із застосуванням сили [16].

Наразі доводиться констатувати, що визначення інформаційної агресії не розроблене, хоча її розглядають як невід'ємний складник сучасної війни.

Проте, з'ясуємо, що інформаційну війну (далі ІВ) визначає Велика українська енциклопедія – це форма протиборства між різними суб'єктами, яка передбачає проведення комплексу заходів із завдання шкоди інформаційній сфері протилежної сторони та захисту власної інформаційної безпеки [11]. Пересвідчуємось, що об'єктом ІВ виступає інформаційна сфера, до складу якої відносимо й документальні системи.

Своєю чергою, І. Жаровська та Н. Ортинська стверджують, що інформаційна війна охоплює *інформаційний вплив, зокрема пропаганду, та активне застосування неправдивої, перекрученої інформації як засобу маніпуляції свідомістю* [9], чим конкретизують способи ведення ІА.

Поряд з тим, Р. Пилипчук в Енциклопедії Сучасної України зазначає, що, інформаційна війна – це: *вплив на населення іншої країни у мирний або військовий час шляхом розповсюдження певної інформації з метою досягнення політичної,*

економічної або військової переваги та захист громадян власної країни від такого впливу; форма протистояння, у якій *інформація стає основною зброєю, а інформаційні системи (інформаційні ресурси та інформаційно-технічні системи управління, зв'язку, навігації, комп'ютерні мережі, радіоелектронні засоби) – головною мішенню*.

У цьому випадку на увагу заслуговує теза про те, що ІВ можуть бути як у мирний, так і у військовий час. Це свідчить про існування ІА незалежно від військової агресії.

У той же час, відповідно до цього ж джерела *інформаційні ресурси – це інформація, представлена у формі для зберігання, накопичення, оброблення та використання*. Тобто, інформаційні ресурси, що є мішенню в інформаційних війнах, зважаючи на це визначення, – це зокрема й документальні системи.

Також Р. Пилипчук визначив напрями ІВ, які ми можемо локалізувати на двох рівнях впливу країни-агресора (щодо країни-жертви та щодо самої країни-агресора):

зовнішньому – дезінформація, пропаганда, психологічні операції, кібератаки; *внутрішньому* – використання пропагандистських медіа, цензура та обмеження доступу до інформації [12]. При цьому для визначення ролі ДС у протидії ІА має значення саме зовнішній рівень цих напрямів, що реалізується щодо країни-жертви.

Водночас у вказаному переліку зазначені кібератаки, що, як зазначає згаданий науковець, полягають у здійсненні хакерських атак на комп'ютерні системи, мережі та інфраструктуру з метою виведення їх із ладу, крадіжках даних або дестабілізації роботи державних органів, підприємств та організацій [12]. Вони безпосередньо загрожують і документальним системам (для прикладу електронним). Заразом паперовим друкованим чи рукописним документам можуть загрожувати звичайне знищення, викрадення, несанкціоноване ознайомлення з ними та у такий спосіб теж дестабілізація роботи державних органів, підприємств та організацій.

За аналогією, слід врахувати, що й інформаційний вплив (пропаганда та активне застосування неправдивої, перекрученої інформації як засобу маніпуляції свідомістю) може чинитись щодо ДС шляхом розповсюдження пропагандистських документів та знецінення у такий спосіб цих ДС чи внесення змін, перекручень в уже наявні системи.

З урахуванням наведених положень, можна сформулювати *дефініцію інформаційної агресії* – це інформаційний вплив, що застосовується як у мирний, так і у військовий час, який передбачає проведення комплексу заходів із завдання шкоди інформаційній сфері шляхом розповсюдження певної інформації (дезінформація, пропаганда, психологічні операції) та ураження інформаційних систем (кібератаки, знищення, викрадення, несанкціоноване проникнення) з метою дестабілізації роботи державних органів, підприємств та організацій, а також досягнення політичної, економічної або військової переваги.

На нашу думку, це визначення найповніше враховуватиме об'єктний склад ІА, включаючи ДС, та напрями цієї агресії, що дозволить визначити роль вказаної системи у заходах протидії.

Сформулювавши дефініції документальної системи та інформаційної агресії, з'ясуємо, яка роль зазначеної системи у протидії ІА. Зазначимо, що В. Бесчасний та О. Мердова виділяють загальні функції (комунікативна, інформаційна,

кумулятивна) документів, які є первинною ланкою будь-якої документаційної системи, а тому їх можна визначити характерними й для ДС в цілому.

Так, вказані науковці зазначають про **комунікативну** функцію, що полягає у здатності документа бути інформативним засобом передачі, обміну, комунікації, спілкування. Вони виділяють одновекторну (проявляється у форматі односторонньої дії документу: або зверху вниз, або знизу вгору), двовекторну (стосується документів двосторонньої дії: угод, договорів тощо) комунікацію [1].

На існуванні в межах документаційної системи документальної комунікації (соціальна інформаційна комунікація, опосередкована документом; процес та спосіб передачі інформації в суспільстві, що здійснюється за допомогою документів) наполягає також Г. Швецова-Водка [19, с. 60].

Комунікативна роль ДС є важливим складником протидії ІА, адже, нагадаймо, відповідно до Стратегії національної безпеки України саме система стратегічних комунікацій (у складі якої свою роль відіграють і документаційні системи) необхідна для протидії деструктивній пропаганді [18], яка є одним із напрямів ІА.

З урахуванням викладеного, завдяки документальній комунікації відбувається обмін достовірною інформацією, необхідною для протидії маніпуляціям ворога, перекручуванню даних тощо.

Крім зазначеної комунікативної, В. Бесчасний та О. Мердова виділяють також **інформаційну функцію**, яка перегукується у своїй сутності з попередньою. Вона полягає в здатності задовольняти потреби суспільства в інформації шляхом її закріплення, зберігання та трансляції [18]. Тобто, можливо говорити про інформаційно-комунікаційну роль ДС.

Ще однією функцією документа, притаманною і для ДС, є **кумулятивна функція** – полягає в здатності документа нагромаджувати, концентрувати, збирати і упорядковувати інформацію з метою її збереження для сучасного і майбутніх поколінь [18]. Вважаємо, що ця функція теж може бути зарахована до тих, які сприяють реалізації комунікативної ролі ДС.

У той же час слід визначити роль документаційної системи у реалізації соціальних (взаємний обмін учасниками спілкування соціально значущою інформацією, що здійснює вплив і на самих учасників, і на суспільство загалом [17]) та стратегічних (соціальні комунікації, які набувають стратегічного значення з огляду на їх реалізацію між суб'єктами сектору безпеки і оборони та громадянським суспільством [15]) комунікацій.

Як бачимо, ці комунікації перебувають в ієрархічному зв'язку (соціальні поглинають стратегічні), зважаючи на рівень їх суб'єктного складу (соціальні охоплюють усіх учасників спілкування, а стратегічні – лише сектор безпеки і оборони і громадянське суспільство). Проте, документаційні системи, будучи присутніми через документаційну комунікацію на усіх рівнях, реалізуючись поряд з усною комунікацією, зорієнтовані не на суб'єктний склад, а на засоби комунікації – документи.

Відтак, відзначаємо **комунікативно-об'єднувальну та кумулятивно-засоботворювальну ролі** ДС. Вони є системотвірними та визначають ефективність структурно-виконавчого механізму документаційної системи.

Крім зазначених загальних функцій згадані дослідники виділяють також **спеціальні функції**, які, на нашу думку, мають безпосереднє значення для протидії ІА та визначають роль ДС у цьому, зокрема:

у протидії кібератакам, знищенню, викраденню, несанкціонованому проникненню

• **управлінську/регулятивну** – документи створюються з метою управління і в процесі реалізації виконавчо-розпорядчої діяльності [1] – документальні системи виступають активним елементом у системі захисту інформаційної безпеки, обмежуючи несанкціоноване розповсюдження, використання і порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації, виступаючи своєрідним фільтром завдяки організаційному виду захисту інформації (поряд з технічним, інженерним, криптографічним), що реалізується зокрема шляхом документального встановлення правил розмежування доступу;

у протидії дезінформації, пропаганді, психологічним операціям

• **пізнавальну/когнітивну** – документи служать засобом отримання і передавання знань;

• **правову** – документи служать засобом закріплення норм, засобом доказування, підтвердження яких-небудь фактів;

• **культурну** – документи сприяють розвитку культури населення, виступають засобом закріплення і передавання традиції, засвоєння системи цінностей;

• **функцію історичного джерела** – документи служать засобом засвідчення фактів [1].

Взявши до уваги положення Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» від 9 січня 2007 року № 537-V, який визначає поняття інформаційної безпеки, локалізуємо роль ДС у її забезпеченні, тобто у протидії ІА, яка спрямована проти ІБ. Так, інформаційна безпека – це стан захищеності життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави, при якому запобігається нанесення шкоди через:

неповноту, невчасність та невірність інформації, що використовується, негативний інформаційний вплив [14] – *шляхом реалізації пізнавальної, культурно-правової ролі ДС та її ролі історичного джерела;*

негативні наслідки застосування інформаційних технологій, несанкціоноване розповсюдження, використання і порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації [14] – *шляхом реалізації управлінської/регулятивної ролі.*

Наукова новизна. Вперше проаналізовано положення щодо сутності документальних систем та інформаційної агресії у їх співвідношенні та запропоновано їх дефініції. Визначені загальні та системотвірні ролі, які визначають ефективність структурно-виконавчого механізму будь-якої документальної системи в цілому та у протидії інформаційній агресії: комунікативно-об'єднувальну та кумулятивно-засобоутворювальну. Обґрунтовано розподіл спеціальних ролей документальних систем на рівнях: управлінської/регулятивної – на рівні протидії кібератакам, знищенню, викраденню, несанкціонованому проникненню; пізнавальної/когнітивної, культурно-правової, ролі історичного джерела – у протидії дезінформації, пропаганді, психологічним операціям.

Висновки. Отже, протидії інформаційній агресії документальні системи, які є частиною інформаційної сфери, відіграють важливу роль. Загальними та системотвірними ролями, які визначають ефективність структурно-виконавчого механізму будь-якої документальної системи в цілому та у протидії ІА, є комунікативно-об'єднувальна та кумулятивно-засобоутворювальна ролі ДС. У той же час безпосередньо цієї протидії стосуються спеціальні ролі у протидії: кібератакам, знищенню, викраденню, несанкціонованому проникненню – управлінська/регулятивна, яка протидіє негативним наслідкам застосування інформаційних технологій, несанкціонованому розповсюдженню, використанню і порушенню

цілісності, конфіденційності та доступності інформації; дезінформації, пропаганді, психологічним операціям – пізнавальна/когнітивна, культурно-правова, роль історичного джерела, що протидіють неповноті, невчасності та невірогідності інформації, що використовується, негативному інформаційному впливові.

Список бібліографічних покликань

1. Бесчастний В. М., Мердова О. М. Юридичне документознавство / за заг. ред. В. М. Бесчастного. Київ : ВД «Дакор», 2016. 238 с.
2. Вторгнення в Україну: Хроніка російської агресії. Київ : Брайт Стар Паблішинг, 2016. 240 с.
3. Гібрессія Путіна. Невійськові аспекти війн нового покоління. Фрагменти дослідження Центру глобалістики «Стратегія ХХІ» в рамках проекту «Антарес». Київ, 2016. 62 с.
4. Гребенюк А. В. Комунікаційна система правової сфери: характерні риси та поняття (в аспектах галузевого документознавства). *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 4. С. 76–83.
5. Гребенюк А. В. Пропаганда: метод спеціальних інформаційних операцій чи акту зовнішньої інформаційної агресії? *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2021. Вип. 62. С. 42–52. DOI: <https://doi.org/10.15407/np.62.042>
6. Денисов В. Н. Агресія військова. *Велика українська енциклопедія*. URL: https://vue.gov.ua/Агресія_військова
7. ДСТУ 2392-94 Інформація та документація. Базові поняття. URL: https://dbn.at.ua/_id/11/1166_DSTU2392-94.pdf
8. ДСТУ 4423-1:2005 Інформація та документація. Керування документаційними процесами. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=54598
9. Жаровська І., Ортинська Н. Інформаційна війна як сучасне глобалізаційне явище. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. 2020. № 2. Том 7. С. 56–61. DOI: <https://doi.org/10.23939/law2020.26.056>
10. Лященко А. М. Критерії визначення поняття «агресивна війна» у кримінальному праві України. *Часопис Київського університету права*. 2023. №4. С. 213–217. DOI: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.4.2023.40>
11. Мирний В. В., Мороз А. С. Інформаційна війна. *Велика українська енциклопедія*. URL: https://vue.gov.ua/Інформаційна_війна
12. Пилипчук Р. В. Інформаційна війна. *Енциклопедія Сучасної України* / редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. URL: <https://esu.com.ua/article-12460>
13. Про інформацію : Закон України. URL: <https://profy.nlu.org.ua/!site/official/!information.htm>
14. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки : Закон України від 9 січня 2007 року № 537-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text>
15. Становлення і розвиток системи стратегічних комунікацій сектору безпеки і оборони України : монографія / В. Г. Пилипчук, Л. Ф. Компанцева, С. С. Кудінов, І. М. Доронін, О. П. Дзьобань, О. В. Акульшин, О. Г. Заруба ; за заг. ред. В. Г. Пилипчука. Київ : ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2018. 274 с.
16. Статут ООН. Міжнародний документ. URL: https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf
17. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця : монографія. Київ : НА СБ України, 2018. 518 с.
18. Стратегія національної безпеки України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020>

19. Швецова-Водка Г. М. Документознавство: словник-довідник термінів і понять : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 319 с.

References

1. Beschastnyy, V. M., & Merdova, O. M. (2016). Yurydychne dokumentoznavstvo [Legal documentary science]. Kyiv, Ukraine: VD "Dakor". [In Ukrainian].
2. (2016). Vtorhennia v Ukrainu: Khronika rosiyskoi ahresii [Invasion of Ukraine: Chronicle of Russian aggression]. Kyiv, Ukraine: Brayt Star Pabliishynh. [In Ukrainian].
3. (2016). Hibressia Putina. Neviiskovi aspekty viin novoho pokolinnia. Frahmenty doslidzhennia Tsentru hlobalistyky "Stratehiia KHKHI" v ramkakh proiekta "Antares" [Putin's hybressia. Non-military aspects of the new generation wars. Research fragments of the Center for Global Studies "Strategy XXI" within the framework of the "Antares" project]. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].
4. Hrebeniuk, A. (2021). Komunikaetsiina systema pravovoi sfery: kharakterni rysy ta ponyattia (v aspektakh haluzevoho dokumentoznavstva) [Communication system of the legal sphere: characteristic features and concepts (in aspects of branch document science)]. *Library Science. Record Studies. Informology*, 4, 76-83. [In Ukrainian].
5. Hrebeniuk, A. (2021). Propahanda: metod spetsialnykh informatsiinykh operatsii chy aktu zovnishnoi informatsiinoi ahresii? [Propaganda: a method of special information operations or an act of external information aggression?]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 62, 42-52. DOI: <https://doi.org/10.15407/np.62.042> [In Ukrainian].
6. Denysov, V. N. Ahresiia viyskova [Military aggression]. In *Velyka ukrainska entsyklopediia* [Great Ukrainian encyclopedia]. Retrieved from https://vue.gov.ua/Arpecia_viiyskova [In Ukrainian].
7. (1994). DSTU 2392-94 Informatsiia ta dokumentatsiia. Bazovi poniattia [DSTU 2392-94 Information and documentation. Basic concepts]. Retrieved from https://dbn.at.ua/_ld/11/1166_DSTU2392-94.pdf [In Ukrainian].
8. (2005). DSTU 4423-1:2005 Informatsiia ta dokumentatsiia. Keruvannia dokumentatsiinykh protsesamy [DSTU 4423-1:2005 Information and documentation. Management of documentation processes]. Retrieved from https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=54598 [In Ukrainian].
9. Zharovska, I., & Ortyuka, N. (2020). Informatsiina viina yak suchasne hlobalizatsiine yavyshe [Information warfare as a modern globalization phenomenon]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politehnika". Seriia: Yurydychni nauky*, 2, 7, 56-61. DOI: <https://doi.org/10.23939/law2020.26.056> [In Ukrainian].
10. Lyashchenko, A. M. (2023). Kryterii vyznachennia ponyattia «ahresyvna viina» u kryminalnomu pravi Ukrainy [Criteria for defining the concept of «aggressive war» in the criminal law of Ukraine]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, 4, 213-217. DOI: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.4.2023.40> [In Ukrainian].
11. Myrnyy, V. V., & Moroz, A. S. Informatsiina viina [Information war]. In *Velyka ukrainska entsyklopediia* [Great Ukrainian encyclopedia]. Retrieved from https://vue.gov.ua/Informatsiina_viiina [In Ukrainian].
12. Pylypchuk, R. V. (2011). Informatsiina viina [Information war]. In *Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy* [Encyclopedia of Modern Ukraine]. Kyiv, Ukraine: Instytut entsyklopedychnykh doslidzhen NAN Ukrainy. Retrieved from <https://esu.com.ua/article-12460> [In Ukrainian].
13. Pro informatsiiu : Zakon Ukrainy [About information: Law of Ukraine]. Retrieved from https://profy.nlu.org.ua/!site/official/1_information.htm [In Ukrainian].
14. (2007). Pro Osnovni zasady rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini na 2007–2015 roky : Zakon Ukrayiny vid 9 sichnya 2007 roku № 537-V [On the Basic Principles of Information Society Development in Ukraine for 2007–2015: Law of Ukraine dated January

9, 2007 No. 537-V]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text> [In Ukrainian].

15. Pylypchuk, V. H., & Kompantseva, L. F., Kudinov, S. S., Doronin, I. M., Dzoban, O. P., Akulshyn, O. V., Zaruba O. H. (2018). Stanovlennia i rozvytok systemy stratehichnykh komunikatsii sektoru bezpeky i oborony Ukrainy : monohrafiia [Formation and development of the strategic communications system of the security and defense sector of Ukraine: Monograph]. Kyiv, Ukraine: TOV "Vydavnychiy dim "ArtEk". [In Ukrainian].

16. Statut OON. Mizhnarodnyi dokument [UN Charter. International document]. Retrieved from https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf [In Ukrainian].

17. (2018). Stratehichni komunikatsii v umovakh hibrydnoi viny: pohliad vid volontera do naukovtsia : monohrafiia [Strategic communications in the conditions of hybrid warfare: a view from a volunteer to a scientist: Monograph]. Kyiv, Ukraine: NA SB Ukrainy. [In Ukrainian].

18. Stratehiia natsionalnoi bezpeky Ukrainy [National security strategy of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020> [In Ukrainian].

19. Shvetsova-Vodka, H. M. (2011). Dokumentoznavstvo: slovnyk-dovidnyk terminiv i ponyat : navchalnyi posibnyk [Document studies: a dictionary-reference of terms and concepts: study guide]. Kyiv, Ukraine: Znannia [In Ukrainian].

Alla Hrebeniuk,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8703-3432>,

Candidate of Philological Sciences, Leading Researcher,
Scientific and Organizational Center,

National Academy of Security Service of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

STATE UNIFIED DOCUMENTATION SYSTEM IN THE FIELD OF JURISDICTION: ITS PLACE AND ROLE AMONG DOCUMENTATION SYSTEMS

The purpose of the article is to determine the role of documentation systems in countering informational aggression. **The research methodology** combines analytical and synthetic transformation of information, methods of theoretical and empirical research. **Scientific novelty**. For the first time, provisions regarding the essence of documentation systems and information aggression in their relation were analyzed and their definitions were proposed. The general and system-forming roles that determine the effectiveness of the structural-executive mechanism of any documentation system as a whole and in countering informational aggression are defined: communicative-unifying and cumulative-tool-forming. The distribution of special roles of documentation systems was made at the levels of: managerial/regulatory – at the level of combating cyber-attacks, destruction, theft, unauthorized penetration; cognitive/cognitive, cultural and legal, the role of the historical source - in countering disinformation, propaganda, psychological operations. **Conclusions**. It has been proven that documentation systems, thanks to their functions, play an important role in countering information aggression and ensuring information security, counteracting: the negative consequences of the use of information technologies, unauthorized distribution, use and violation of the integrity, confidentiality and availability of information; incompleteness, untimeliness and implausibility of the information used, negative informational influence.

Keywords: state unified documentation system in the field of jurisprudence, basic documentation systems, infrastructure documentation systems, disciplinary documentation systems, diffusion of documentation system, correlation of documentation systems.

National Academy of Security Service of Ukraine
22 Maksimovich Str., Kiev, 03022, Ukraine
e-mail: ratel6969@meta.ua

Стаття надійшла до редакції 15.02.2025 р.